

Stanowisko nr 3/2013 Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów przy Zarządzie Województwa Małopolskiego w sprawie inicjatywy legislacyjnej w zakresie nowelizacji ustawy o języku polskim.

Przedmiotem ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 224, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, obok kwestii związanych z ochroną języka polskiego, jego używaniem w realizacji zadań publicznych oraz przy wykonywaniu przepisów z zakresu prawa pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest także problematyka używania języka polskiego w obrocie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1). Z zagadnień przedstawionych w zdaniu poprzedzającym, w obszarze szczególnych zainteresowań Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów przy Zarządzie Województwa Małopolskiego znajduje się ostatnie z wymienionych, bowiem podejmuje ono, w kontekście używania języka polskiego, problematykę prawnej ochrony konsumentów i ich interesów w relacjach pomiędzy nimi a przedsiębiorcami.

Ustawa, w art. 7 ust. 1, reguluje, że na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w obrocie z udziałem konsumentów używa się języka polskiego, jeżeli konsument ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w chwili zawarcia umowy oraz umowa ma być wykonana lub wykonywana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Uszczegóławiając zakres stosowania ustawy, i w ten sposób wzmacniając ochronę konsumentów, ustawa precyzuje:

w art. 7 ust. 3, że jej przepisy stosuje się do dokumentów i informacji, których obowiązek sporządzenia lub podania wynika z odrębnych przepisów, a także

w art. 7a ust. 1, że obowiązek używania języka polskiego w zakresie, o którym mowa w art. 7 ustawy, dotyczy w szczególności nazewnictwa towarów i usług, ofert, warunków gwarancji, faktur, rachunków i pokwitowań, jak również ostrzeżeń i informacji dla konsumentów wymaganych na podstawie innych przepisów, instrukcji obsługi oraz informacji o właściwościach towarów i usług, z zastrzeżeniem art. 7a ust. 3 ustawy, który z kolei normuje, że nie wymagają opisu w języku polskim ostrzeżenia i informacje dla konsumentów wymagane na podstawie innych przepisów, instrukcje obsługi oraz informacje o właściwościach towarów, jeżeli są wyrażone w powszechnie zrozumiałej formie graficznej, chyba, że formie graficznej towarzyszy opis, to wtedy opis ten powinien być sporządzony w języku polskim.

Ponadto art. 7a ust. 1 ustawy reguluje, że obowiązek używania języka polskiego w informacjach o właściwościach towarów i usług dotyczy też reklam, a art. 7a ust. 2 ustawy – że obcojęzyczne opisy towarów i usług oraz obcojęzyczne oferty, ostrzeżenia i informacje dla konsumentów wymagane na podstawie innych przepisów w zakresie, o którym mowa w art. 7 ustawy, muszą być jednocześnie sporządzone w polskiej wersji językowej, z zastrzeżeniem art. 7a ust. 3 ustawy.

Rada Konsultacyjna ds. Ochrony Konsumentów przy Zarządzie Województwa Małopolskiego zauważa konieczność doprecyzowania przepisów ustawy regulujących kwestie kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców analizowanych wyżej uregulowań prawnych.

Zgodnie z art. 7b ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 224, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolę używania języka polskiego w zakresie, o którym mowa w art. 7 i 7a ustawy, sprawują, odpowiednio do zakresu swoich zadań (odnoszących się do

spraw konsumenckich) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Inspekcja Handlowa oraz powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów.

Wątpliwości Rady budzi brak regulacji prawnych odnoszących się do procedury przeprowadzania kontroli przez powiatowego (miejskiego) rzecznika konsumentów oraz narzędzi egzekwowania ustaleń tego organu. W przypadku powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów mamy do czynienia z sytuacją odwrotną, niż np. w przypadku Inspekcji Handlowej, która zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1219, z późn. zm.), jako wyspecjalizowany organ kontroli powołany do ochrony interesów i praw konsumentów oraz interesów gospodarczych państwa (art. 1 ust. 1), przeprowadza, zgodnie z art. 3, kontrole rozumiane jako zespół czynności wykonywanych w toku postępowania kontrolnego w celu realizacji zadań i kompetencji określonych w ustawie lub w przepisach odrębnych (art. 2 pkt 7). Użycie natomiast zwrotu „kontrola” w stosunku do powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów należy uznać za zbyt daleko idące, jeżeli pod hasłem: sprawowanie przez powiatowego (miejskiego) rzecznika konsumentów kontroli używania języka polskiego w obrocie konsumenckim, prawodawca miał na myśli wykonywanie, w ramach realizacji zadań podstawowych rzeczników, określonych w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.), czynności mających na celu rozpoznanie i identyfikację oraz kwalifikację naruszeń przepisów ustawy przez przedsiębiorców. Jeżeli natomiast intencją prawodawcy było nadanie powiatowym (miejskim) rzecznikom konsumentów uprawnień kontrolnych wobec przedsiębiorców w zakresie przestrzegania przez nich przepisów ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, to wraz z ustaleniem kompetencji winna być uregulowana kwestia procedury przeprowadzania takich kontroli. Na dzień dzisiejszy brak takich regulacji, w świetle zasady, że organom władzy publicznej wolno tyle na ile zezwalają przepisy prawa, stanowi istotną przeszkodę przy wykonywaniu wskazanej wyżej kompetencji kontrolnej powiatowego (miejskiego) rzecznika konsumentów. W ocenie Rady, powyższe braki determinują uznanie cytowanego przepisu art. 7b ustawy za martwy.

Rada wskazuje przy tym, że powiatowi (miejscy) rzecznicy konsumentów w zakresie współdziałania powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów (art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów) oraz Inspekcją Handlową (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 marca 2002 r. w sprawie sposobu współdziałania organów Inspekcji Handlowej z powiatowym (miejskim) rzecznikiem konsumentów, organami administracji rządowej i samorządowej, organami kontroli oraz organizacjami pozarządowymi reprezentującymi interesy konsumentów (Dz. U. Nr 24, poz. 243)), mogą informować o zidentyfikowanych przypadkach naruszenia przez przedsiębiorców przepisów ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, jeżeli takich ustaleń dokonali w ramach poradnictwa konsumenckiego lub wystąpień do przedsiębiorców w trybie art. 42 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, których to czynności nie można jednak zakwalifikować stricte jako kontroli, która co do zasady wiąże się z pewną instytucjonalizacją i sprocedurowaniem.

Jeżeli przyjąć zaprezentowany wyżej punkt widzenia za słuszny, zapis art. 7b ustawy w części dotyczącej wykonywania przez powiatowego (miejskiego) rzecznika konsumentów kontroli używania języka polskiego w zakresie, o którym mowa w art. 7 i 7a ustawy, wydaje się zbyteczny.

Zwrócić w tym miejscu należy również uwagę, że w przypadku, gdy rzecznik, w ramach swoich czynności podstawowych (określonych w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów), ustali naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów ustawy i będzie w stanie to wykazać odpowiednim materiałem dowodowym, zawsze może skorzystać z prerogatyw określonych w art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jeżeli jednak wolą prawodawcy było przypisanie powiatowym (miejskim) rzecznikom konsumentów kompetencji kontrolnych w stosunku do przedsiębiorców w zakresie używania języka polskiego w obrocie konsumenckim, koniecznym wydaje się ustalenie zasad wykonywania tej kontroli, zwłaszcza z perspektywy dwóch istotnych w tej materii zasad prawa konstytucyjnego – swobody prowadzenia działalności gospodarczej oraz działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa.